

Pacsuné Fodor Sári:

WINKLER MÁRTON
NÉPTANÍTÓ

TARTALOMJEGYZÉK

Winkler Márton életútja, családja, munkássága	1. oldal
Jegyzet	10. oldal
Irodalom, forrásmunkák, adatközlők	12. oldal
Dokumentumok másolatai és fénymásolatai	13. oldal

A Winkler család Mária Terézia uralkodása idején települt Magyarországra Ausztriából. Szorgalmas iparos család volt. A múlt században nemesi oklevelet kaptak, mely a Pozsonyi Levéltárban található. **1**

Winkler Márton 1857 jan. 8.-án sokgyermekes családban született Isztiméren. Szülei: Winkler Márton és Angeli Anna gazdálkodók voltak. A hat testvér közül három pedagógus lett. Két lánytestvére Bakonysárákányban tanított. **2** Gertrúd nevű testvér pedig Hülber József cipészhez ment férjhez. Ők Isztiméren laktak. Hülber János szintén cipész lett s Várpalotára nősült s itt telepedett le. Az Ő felesége Országh Teréz volt.

Winkler Márton az elemi iskolát Isztiméren járta, majd Székesfehérvárra került, ahol a reáltanoda alsó osztályait végezte, itt közepes tanuló volt. **3** Aztán Pécsen a M. Kir. Állami Főreál Tanodában folytatta tanulmányait. 1875/6 tanévben már a 7. osztályról kapott bizonyítványt 1876 ápr. 30-án. A további osztályt és érettségit magánúton tette le s 1876 okt. 1.-től Bakonysárákányban segédtanítóként működött 2 évig. 1878-ban Sörédre került segédtanítónak. Mérnök szeretett volna lenni s mellékesen a korábbi években magánszorgalomból – irányítással - tanulmányokat is folytatott, azonban mégis a tanítói pálya mellett döntött s magánúton elvégezte a tanítóképzőt Győrben, ahol 1881-ben kapott tanítói oklevelet 24 évesen. **4** Ekkor rendes tanítóvá nevezték ki Söréden a r. k. iskolához. Itt is elégedettek voltak, mint előző faluban. Ő is szerette a kis falu népét, érezte, hogy erejét, tudását többértű munkával is tudná gyümölcsöztetni, azonban ez csak nagyobb településen lehetséges.

Gertrúd nevű testvérének – kit már korábban említettem – gyermeke Várpalotára nősült /Hülber János/. Tőlük értesült 1883-ban a Várpalotán megüresedett r. k. tanítói állásról, melyet mindjárt megpályázott. A tanítóválasztás 1883 márc. 29.-én volt, ahol egyhangúlag megválasztották a várpalotai r. k. iskola kántortanítói állásába, melyet azonnal el is foglalt. Az egyházi esküt 1907 július 18.-án Papp Sándor m. kir. tanfelügyelő megbízottja előtt.

Söréd lakói és előjárói fájó szívvel búcsúztak tanítójuktól, melyet a jegyzetben olvasható **5** hivatalos községi bizonyítvány is alátámaszt, eredetije a Városi Könyvtár tulajdona.

Előző évben feleségül vette Stoffer Mária móri születésű hajadont **6** kinek testvére Stoffer Sándor szintén tanító volt. Máriával azaz Irmával boldog házasságban éltek, melyet **12** gyermek születése igazol. Közülük öten választották a tanítói pályát.

Winkler Mártont Várpalotán is hamar megszerették lelkiismeretes és jó munkájáért, segítőkész egyéniségéért. Jó pedagógiai érzéssel közeledett a gyermekekhez, szülőkhöz egyaránt. Arra törekedett, hogy tanítványai minél szemléletesebben, élményszerűbben ismerjék az őket körülvevő világot. Tanítási órákon kísérletekben mutatta be a szóban elhangzottakat, így szinte kézzelfogható közelségbe hozta a természettan és vegytan titkait.

Nem tudni, hogy Winkler Márton ismerte-e Márton István elméletét, aki kb. 100 évvel korábban tanított Pápán. Akár ismerte, akár nem, mindenesetre hasonló elvek szerint tanított, nevelt az iskolában. A természeti adottságok kibontakozását igen fontosnak tartotta.

Winkler Márton arra is figyelt, hogy a település történelmi emlékei mellett ne menjenek el idegenül a gyermekek. Elvitte őket a Kikeri tó, római kori duzzasztógát romjaihoz és Pusztapalotára a régi várromhoz.

Kirándulások keretében mezőn termő növényekkel ismerkedtek meg növendékei. A Zichy gróftól kapott földön mintakertészetet, majd faiskolát létesített, **7** ahol valóságban ismerkedtek tanítványi a gyümölcsfák termesztésének fortélyával. Így alkalmat adott az ismeretbővítés tapasztalatokon alapuló megszerzésére, s az egyéni érdeklődés keltésére.

A nagy filoxérajárvány után sokat tett a nemesített szőlők telepítéséért. Hegyközséget szervezett a szőlősgazdáknak.

1836 dec. 12.-én az Ő kezdeményezésére jött létre a Várpalotai Iparos Olvasókör 68 taggal. Az olvasókörnek komoly ismeretterjesztő szerepe volt, **8** azon kívül, hogy összefogta a város iparosait. Tanítók, jogászok és más értelmiségiek tartottak előadásokat. Összejöveteleiket a Korona vendéglőben tartották. Évtizedeken át a legjelentősebb könyvtárral rendelkezett Várpalotán. **9**

1895-ben ipariskolai rajztanfolyamot végzett „ernyedetlen szorgalommal” és „kiváló eredménnyel”. Az Ő nevéhez fűződik Várpalotán az Iparostanonc-iskola létesítése, melynek haláláig fizetés nélküli igazgatója volt. 1898-ban pedig állami költségen „gyümölcsészeti tanfolyam” elvégzésére ajánlotta a város. Ennek elvégzése után még nagyobb szakértelemmel irányította a gyümölcs- és szőlőtermelést.

Kezdeményezéseit nemcsak a mezőváros lakói, hanem a városi és tanügyi hatóságok egyaránt méltányolták. 1892-ben a főtanfelügyelő, 1895-ben Br. Hornig Károly veszprémi püspök elismerését fejezte ki fáradhatatlan szorgalmáért és alapos képzettségéért. **10**

A grófi birtok eladása és parcellázása következtében nagy szükség volt földmérő tevékenységére is. Ezt a feladatot is hozzáértéssel végezte. A palotai szájhagyomány úgy tudja, hogy ezért fel is jelentették, mivel földmérnöki képesítés nélkül végezte ezt a munkát. Az ellenőrző méréseknél azonban kiderült, hogy mérései valóban mérnöki pontosságúak, ezért a későbbiekben háborítatlanul végezhetette ezt a munkát is.

A 20 éves tanítói jubileumán 1896 jún. 4.-én szeretettel köszöntötték a mezőváros lakói s a hitközség 220 tagja nevében egy díszes ezüst készletet adtak át. Országh János meleg hangú beszédben kérte az ünnepeltet fogadja el ajándékukat tiszteletük és hálájuk jeléül. A Veszprémi Független Hírlap Vidék rovatában emlékezett meg az ünnepségről 1896 jún. 13. számban. **11**

Negyedszázados tanítói jubileumán 1901-ben szeretettel köszöntik tanítványai, a város polgárai és előljárai egyaránt. A V.K.M. elismerését fejezi ki az eddigi eredményes munkájáért. Az iskolaszéki tanács egyik tagja Füzy Antal verssel köszöntötte, mely egy pedagógus folyóiratban jelent meg. A vers címe Néptanító jubileuma. /Winkler Márton várpalotai főtanítónak/. **12**

Népes családjáról való gondoskodás nemcsak a hétköznapi munkák teendőiben nyilvánult meg, de a nyugdíjjarulék pontos fizetésében, **13** balesetbiztosításban is. Gyermekai a 6 elemi iskola után a polgári iskolát végezték magánúton, melynek vizsgáira Ő készítette elő őket. Nemcsak saját gyermekei felkészítése, de a hozzá fordulók gyermekeinek polgári iskolai vizsgákra való felkészítése is teendői közé **15** tartozott. A gyermekek Veszprémben az Állami Polgári Iskolában vizsgáztak. A polgári iskola elvégzése után a 12 gyermek közül csupán egy gyermek: Pál nem tanult tovább, Ő lakatos lett. A többiek gimnáziumban, vagy tanítóképzőben, vagy kereskedelmi iskolában folytatták tanulmányaikat. Általában állami tisztviselő, vagy tanítóként dolgoztak.

Munkás, szorgalmas élete 54 évesen ért véget. A palotai szájhagyomány szerint tanítás közben, a tábla előtt lepte meg az alattomos halál 1911 szept. 19.-én. **16**

Nagy veszteség volt a város lakóinak szeretett mesterük, tanítójuk elvesztése. Fájó szívvel kísérte utolsó útjára a szűkebb és a nagyobb család. Az utóbbiba a város lakóinak kétharmada tartozott. Halála után két héttel emlékbizottság alakult 8 taggal, akik síremlék állítását határozták el. Az emlékbizottság tagjai: Török Gyula, Országh János, Dr. Mézner Mátyás, Herceg Imre, Füzy Antal, Wildmann László, ifj. Molnár János, Widamon Károly voltak.

A síremlék megvalósítására felhívást tettek közzé s a Várpalotáról más helységbe került tanítványokhoz is eljuttatták. Hamarosan jöttek az adományok 2 koronától 40 koronáig terjedő összegben, ki-ki pénztárcájához mérten. Egy év múlva a r.k. temető egyik legszebb síremléke őrzi annak az embernek hamvait, aki példamutató harcos és szeretetteljes életével, a palotaiak szívében és emlékezetében nagyon sokáig él.

Winkler Márton síremléke a r.k. temetőben Várpalotán és feliratának közeli, olvasható képe.

1906-ban a 30 éves érettségi találkozóra büszkén vitte magával gyermekeinek fényképét, mely a Tolnai Világlapja 1613. oldalán látható.

A család: **17**

Feleség: Stoffer Mária /1864 Mór – 1947 Veszprém/

Gyermekek:

Elemér: tanító Ózd György: mérnök 1 fia van

József: kereskedő 8 gyermeke + 2 örökbe fogadott

Leontin: tanítónő /sz. 1884/ Gyurkovits Istvánné Pusztavámon élt. 1 fia van.

László: tanító /sz. 1887/ Zoltaira magyarosított. Bodajkon élt. 2 fia tanító

Anna: tanító /sz. 1896/ Kalupeczky Ferencné. Férj gyári tisztviselő Ózdon. Ferenc nevű fiúk van.

Viktor: múzeumigazgató volt Erdélyben Désen. Felesége Ordean Ottilia. 2 fia, 2 leánya van.

Ella: tanítónő. Zumbok Jánosné. Férje jegyző volt Nagycapornakon. 1 lányuk meghalt, 2 fiúk van: orvos és katonatiszt a foglalkozásuk.

- Béla: MÁV. tiszt Zoltaira magyarosított. Erdélyben vonalfőnök, felesége: Berki Magda. Krániczék unokatestvére. 1 lányuk van, Veszprémben tanít. Zoltai Judit, 2 fiú testvére van.
- Pál: lakatos 1919-ben eltűnt. Nem tudnak róla
- Károly: postatiszt /sz. 1893/ Horványira magyarosított. 1 lányuk van.
- Márton: jegyző volt /1894-1946/ Felesége Hány Julianna. Zalaapátiban született, Szilveszter nevű gyermekük. 4 fiúgyermekük van: Márton /1924-1936/, Iván katonatiszt volt /1926-1944/ fronton halt meg. Sándor MÁV tiszt Jászberényire magyarosított /1921-1980/: 2 fiú: István, Sándor agrármérnök Szilveszter /1929-/ Nitrokémiánál közl. üzemmérnök. Felesége: Novák Margit, gyógyszerész. 2 gyermek: Szilárd műegyetemen tanul, Emese Hungarhotels Vállalatnál külker. üzemgazdász
- Márton 6. elemi iskolai bizonyítványát 1909-ben Sárkány István osztálytanító írta alá. Ő akkor segédtanító volt.
- Emil: kereskedelmi tisztviselő Mórton /1901-/
Ödön: adóhivatalnok /sz. 1903/ Zoltaira magyarosított

A családfa elmondása után néhány adat erejéig visszatérek az élő Winkler Mártonhoz, aki 1888/9 tanévben a r.k. fiúiskola közös értesítőjét elkészítette, mely sajnos nem került nyomtatásra, így csak a kézzel írott, de figyelemre méltó példányt mellékelem jegyzetben. **18** Valamint egy táblázatot a múlt század végén a főtanító járandóságairól. Azon kívül 1892-1902 közötti tanulók létszámát a r.k. fiúiskolában s a tandíj összegét tartalmazó táblázatot. **19. 20.**

Halálának 70. évfordulóján a Várpalota város Hazafias Népfront Honismereti és Helytörténeti Munkabizottsága emlékűnnepségen emlékezett meg szeretett tanítómesteréről. Sírjánál Dr. Huszár Pál a HNF. városi bizottságának elnöke mondott emlékbeszédet.

Az ünnepség résztvevőinek egyik csoportja a sírnál.

Ezt követően a Városi Népfőnt Bizottság tanácsstermében Tenczel Károly a Honismereti Bizottság vezetője nyitotta meg a Winkler Márton életét és munkásságát bemutató kiállítást.

Az ünnepegről a NAPLÓ 1981 szept. 19. szombati számában Winkler Márton tiszteletére /Kiállítás, koszorúzás, megemlékezés/ címmel, és az 1981 szept. 23.-i számban – Tisztelgés hét évtized után is – címmel emlékezett meg. Ma utca viseli nevét a Rákóczi telepen. Lám a hálás utókor halála után sok évtizeddel sem feledkezett meg szeretett tanítómesteréről.

JEGYZET

1.Winkler Márton unokája Winkler Szilveszter elmondása szerint. Az oklevelet illetve nemesi levelet a levéltár nem adta ki. Bátyja és annak fia Winkler Sándor – aki agrármérnök – látták a nemesi levelet a levéltárban.

2.Kutnyánszky Lászlóné tanítónő a Winkler család rokonának elmondása szerint, aki családi jegyzetekből tudja.

3.A székesfehérvári bizonyítvány fénymásolata Tenczel Károlytól, több bizonyítvány is.

4.Winkler Károly tanítói oklevelének másolata szintén Tenczel Károlytól a HNF Helytörténeti Bizottságának vezetőjétől.

4/a Jegyzőkönyv fénymásolata, melyben a palotaiak megígérik a választást.

5.Községi bizonyítvány Sörédről.

6.Winkler Márton levele menyasszonyához Sörédről 1882 febr. 12.-én

7.1981 szept.19.-én tartott Winkler Márton emlékünnepeken Dr. Huszár Pál beszédében. /Idézet a 4. oldalról/.

8.Fodor Sári: Kulturális egyesületek és tevékenységformák 1920-1944 között Várpalotán. Kézirat 23.oldal.

9.Könyv és könyvtárkultúra Várpalotán Könczöl Imre tollából. 49. o. Veszprém Megyei Könyvtár évkönyve /Különlenyomat/ 1963.

10.Dr Palotay Ferenc apát, kanonok, pápai prelátus főtanfelügyelő 1892-ben írt elismerő és dicsérő levele az eredményes munkáért.

10.Br. Hornig Károly veszprémi püspök dicsérő, elismerő levele lelkiismeretes, áldásos, eredményes munkájáért 1895 márc.7.-én

11.Egy néptanító ünnepeltetése. Ezzel a címmel jelent meg a Veszprémi Független Hírlapban a tanító 20 éves pályafutásának alkalmából rendezett ünnepség beszámolója.

12.Füzy Antal takarékpénztári pénztáros, iskolaszéki tag, köszöntő verse 1901-ben.

13.Nyugdíjjáruulékkal és biztosítással kapcsolatos különböző iratok.

14.Többirányú munkát bizonyító iratok.

15.Hülber Rudolf nevű tanítványának 6. osztályos bizonyítványa, később polgári iskola vizsgára is előkészített.

16.Winkler Márton halotti anyakönyvi kivonata.

17.A leszármazottakra vonatkozó adatok Winkler Márton unokájától Winkler Szilvesztertől kaptam, aki Balatonalmádi Petőfi S. u-ban lakik.

18.1888/9 tanév kézzel írott közös értesítőjének fénymásolata. Veszprém Püspöki Levéltár tulajdona az eredeti.

19.Díjlevél

20.Kimutatás 10 évi tandíj /1892-1902/ összegéről

21.Egyéb dokumentum /Adóhivatal kimutatása a tanító járandóságairól/

IRODALOM, FORRÁSOK, ADATKÖZLŐK

Fodor Sári: KULTURÁLIS EGYESÜLETEK ÉS TEVÉKENYSÉGFORMÁK 1920-1944 KÖZÖTT
VÁRPALOTÁN / Kézirat/

Fodor Sári: VÁRPALOTAI ISKOLÁK TÖRTÉNETE Legrégibb időktől az államosításig / Kézirat/

Könczöl Imre: KÖNYV ÉS KÖNYVTÁRKULTÚRA VÁRPALOTÁN Veszprém Megyei Könyvtár
Évkönyve. 1965 / Különlenyomat /

MÁRTON ISTVÁN KÉZIRSTOS PEDAGÓGIAI KÖNYVE 1800-BÓL Sajtó alá rendezte Mészáros
István /Veszprém 1987/ Megyei Pedagógiai Intézet/

Szj Rezső: VÁRPALOTA Fejezetek a város történetéből /Bp. 1960/

WINKLER MÁRTON EMLÉKÜNNEPSÉG VÁRPALOTÁN 1981 szept.19.

VESZPRÉM MEGYEI LEVÉLTÁR

VÁRPALOTA VÁROSI KÖNYVTÁR

VESZPRÉM PÜSPÖKI LEVÉLTÁR

KISS GÁBORNÉ HÜLBER MARGIT

Várpalota Körnöcbánya u.

KUTNYÁNSZKY LÁSZLÓNÉ HÜLBER IDA

Várpalota Jókai u. 2.

TENCZEL KÁROLY

Várp. –Inota Készenléti lt. 5. ép.

WINKLER SZILVESZTER

Balatonalmádi Petőfi S. u. 21.

DOKUMENTUMOK MÁSOLATAI ÉS FÉNYMÁSOLATAI

Másolat.

Jegyzőkönyv. Mely felvétellett Vár-palotán 1883 év Március hó 10-én és a hitközség alulírott előljárósága által. Alulírottak tekintve azt, hogy Péter József eltávózása következtében, mivel a pályázat hosszú időre tűzetett ki, az iskola tanító nélkül nem lehet, nehogy emiatt a gyermekek tanításában hiány legyen, azért elhatározatott, hogy Winkler Márton úr helyettes tanítónak meghivassék. Kijelentjük egyúttal, mivel bizodalunkat benne összpontosítjuk, a választás alkalmával szavazatunkkal, csakis Őt tiszteljük meg. Mely ebbeli határozatunkat saját kezűleg aláírva oly megjegyzéssel adjuk ki, hogy ezen jegyzőkönyv másolatban Winkler Márton úrral közöltessék. Kelt, mint fent. Boronkay Gábor isk. jegyző, Bán Ottó hitközségi jegyző, Steiner A. elnök, Rönkey Sándor másod elnök, Lakatos Ferencz iskola gondnok, Wiederlechner József isk. sz. tag, Tóth Ferencz isk. tag, Herczeg Imre isk. tag, Hoffer István isk. tag, Csaitzner József isk. tag, Piedl Antal isk. t., Simon János isk. t., Bragovitz Antal isk. tag, Menyhért János isk. tag. és templomgondnok, Országgh János előljáró, Gáll Kálmán előljáró, Herczeg János előljáró, Szmák Ferencz előljáró, Widamon János előljáró, Bátor József előljáró, Baum Alajos előljáró, Füzy Antal előljáró, Herczeg József előljáró, Szili Pál előljáró.

Winkler Márton levele menyasszonyához /Másolat/

Kedves Irmám!

Születése napján el nem mulaszthatom, habár rövid, de tiszta szívből származó kívánásaim által Önhöz vonzó végtelen szeretetemet kijelenteni. Ha képes volnék azt oly tökéletesen kifejezni, amit szerettem igaz s színészkedés nélküli: bizonyára meglepné; de jól tudom azt is, hogy nem szókat, hanem akaratomat fogja tekinteni. Éljen vígan s meglegedve, a velem osztó életpályán, melynek útjait rózsássá tenni törekedni fogok. Ön vigasztalására s az én egyedüli örömömre, terjedjenek végtelenbe boldog évei.

Kedves szüleit üdvözlöm.

Önt ezerszer csókolva , vagyok

Söréden 882 Február 12-én

igaz szerető

Márton-ja

Másolat.

T. Winkler Márton róm. kath. kántortanítónak Vár - Palotán

A kerületi tanfelügyelő úr hivatalos jelentéséből értesítem, hogy tanító úr buzgósága, szorgalma, szakképzettsége, szelíd és szívet megnyerő bánásmódja minden dicséretet és elismerést érdemel, iskolája kiválóan, jól fegyelmezett, tanítványai minden egyes tantárgyból meglepő eredményt mutattak fel, szóval, hogy tanító úr nemes és szent hivatása teljes öntudatával bízva azon a magaslaton áll, melyet a nevelés és oktatás legszentebb ügye megkíván, és nem csak mint tanító, hanem mint nevelő is a gondjaira bízott gyermekeket szóval és példával iparkodik vallás erkölcsösen nevelni és szent egyházunk buzgó hű fiaivá nevelni: jelen soraimmal kedves kötelességemnek tartom tanító úrnak újólá és ismételten elismerő dicséretemet, legmelegebb hálámat és köszönetemet nyilvánítani, sok áldozattal járó eredményes és sikeres működéséért. Kívánom szívemből, hogy tanító úr lélekben és testben megáldva, még sokáig élhessen szent hivatásának és Isten szent. malasztja által istápolva még sokáig szolgálhasson azon ügynek, mely valamint az egyházra úgy a hazára nézve is a legfontosabb. Isten szent áldását kívánva és kérve további működésre, maradok jóakarója

Dr. Palotay Ferencz

apát kanonok, pápai prelátus

főtanfelügyelő

Sümegeh 1892 szeptember 8-án

Másolat

204 isk. sz.

1895.

T. Winkler Márton tanító úrnak Vár - Palota

Egyházkerületi tanfelügyelőm hozzám intézett hivatalos jelentésében arról értesített, hogy a várpalotai felsőbb osztályban, mely tanító úr vezetése alatt áll, meglepő és dicsérendő eredményt észlelt, mely tanító úr fáradhatatlan szorgalmának alapos szakképzettségének tudandó be. Midőn ezen jelentést örvendetes tudomásul veszem, egyúttal nem mulasztom el, hogy tanító úrnak a valláserkölcsös és hazafias népnevelés szent ügyének tett eme kiváló érdemei és működése fölött főpásztori elismerésemet és dicséretemet ne nyilvánítsam, kérve Istent, hogy tanító urat buzgó törekvéseiben szent malasztjával támogatni kegyeskedjék. Adja Isten, hogy tanító úr lelki, testi áldásokkal elhalmozva szentegyházunk és édes hazánknak még igen sok buzgó fiakat, hasznos munkás, szorgalmas polgárokat nevelhessen. Fogadja tanító úr szívem teljéből eredő főpásztori és atyai áldásomat, mellyel vagyok jó kívánója Tanító úrnak.

Veszprém 1895 mártius 7-én

Károly

püspök

Egy néptanító ünnepeltetése.

/Saját tudósítónktól./

Várpalota, jún. 8.

A hála egy nemes tényéről értesítem a t. hírlapirodát. Vajha akiket illet a veterán tanítókról sokszor így emlékeznének meg.

Nem valami úgynevezett, „sikerült mulatságot” fogok itt leírni – ami különben is nálunk már megszokott dolog – nem más valamit, „ mi egyszerűbb é.....gis imponálóbb s aminek ünnepies..... leget nem a külső fény csillogása ad,erkölcsi tanulsága.

E hó 4-én, Úrnap délutánján.....egy küldöttség Winkler Márton helybeli közszeretben álló róm.főtanítónak a hitközség 220 tagjának milleniumi ajándékát egy díszes ezüst készletet, a doboz tetején a fe.....Emlékül szeretett főtanítónak.....tünk jeléül, a várpalotai róm. kat. hitközség tagjai 1896. jún. 4.

Országgh János Meleghangú üdvözlőbeszédében kérte az ünnepeltet, fogadja szívesen tisztelőitől ezen csekélységet, amivel nem megjutalmazni kívánják, mert kifizethetné meg méltóképpen magasztos, de fáradságos munkáját a nemzet napszámosának – de fogadja el emlékül a szülőktől és barátaitól, mint csekély jelét ama nagy tiszteletnek és hálának, amit iránta szíveikben éreznek.

Winkler Márton meghatottan válaszolt. Köszöni – úgymond - a szíves megemlékezést, de amit az ő fáradozásában, munkásságában érdemnek tekintenek, az neki hivatása, kötelessége. Mint eddig – húsz éves tanítói pályáján - úgy ezután is szellemi és fizikai erejének teljes odaadásával fogja szolgálni azt az eszmét, melyet mint tanítónak, mint jó magyarnak szolgálni kell. Úgy becsüljük, úgy tartsák meg szíveikben mindha, ahogy ő igyekszik betölteni hivatását.

A szép beszédet a küldöttség megilletődve hallgatta, s az ünnepeltet éljenezve távozott.

F-y A-1.

Veszprémi Független Hírlap 1896 jún. 13. XVI. évf. 24. szám

Vidék rovatban 2. oldal

NÉPTANÍTÓ JUBILEUMA.

/ Winkler Márton várpalotai főtanítónak /

Vigyen babért, virágot más a hősnek,
Ki szépet írt, országokat teremt,
Dicsérje más a szárnyaló nagy elmét,
Mely feltárja a roppant végtelent.
Magasztaljon hatalmat, gazdagságot,
Aki az olyanért hevülni tud:
Akkik sosem szerették a virágot,
Azoknak én nem viszek koszorút.
Ki engem nem ért, azt én sem értem,
Az érdemet én a szívemmel mérem.

Szebb alkotása nincs a Teremtőnek
A szívnél, melyben szeretet lobog.
E szent láng, melynél a világ melegszik.
S ha szívről szólok, terád gondolok.
A tiédbe a szívek alkotója
Fönségesebb, tisztább lángot lehelt,
Hogy járj előttünk fénylő példaképen
S a gyöngét, csüggedőt hozzá emeld.
S te azt a lángot megosztottad velünk,
Lettél atyánk, tanítónk és vezérünk!

Emlékszem én s velem sok ifjú társam,
kik hallgattuk a te beszédedet,
Hogyan tanultuk megszeretni tőled
Istent, királyt, hazát és nemzetet.
S hallgatva rád, éreztük, hogy szívünkben
Az értelemnek hajnala derül
És éreztük a vérünk lüktetését,
Zengvén: Hazádnak rendületlenül!
Így múlt sok év, elmúlt egy negyed század
S te templommá avattad ezt a házat.

Templom a ház s te annak lelkes papja,
Hirdetvén itt a szent eszményeket:
Hitet, tudást, mely lángot gyújt a szívben
S boldogság útjára rávezet.
Itt lelkesítsz, hogy egy szent célra törvén,
Küzdjön az ész és dolgozzék a kar,
S tegyük nagygyá, dicsővé ezt a földet,
Mely szült, nevelt, ápol és eltakar.
S hogy biztatásod hathatósabb légyen,
Te jársz elől, tündöklő példaképen!

S bár jól tudod, hogy az apostoloknak
Szűken fizet e földi nemzedék,
Még sem pihensz, csak mész tovább, míg lelked
Miként a fáklya, elhamvad, elég.
eszméidet nem zsoldért prédikálsz,
a te munkád meg nem fizethető!
Jutalmad az, ha melyet ápolgattál,
A fának sok, nemes gyümölcse nő.
És lesz gyümölcse, mert el nem maradhat:
A te lelkedből hullt harmat.

Verejtéked csak hullasd itt e földre,
Mely látta a honszeretők hadát,
A te munkád sem kisebb azokénál
Te küzdesz, hogy megtartsuk a hazát!
taníts, vezess, harcolj tovább csak értünk,
Ó, áldott ez a csendes küzdelem,
Mely néked, a mulandó földi kincsnél
Értékesebb, örök babért terem.
Hirdetni fogják a jövő évek:
derék napszámosa volt nemzetének!

Füzy Antal.

*Valószínűleg valamely pedagógus folyóiratban közölték talán a Tanítóegyesületi Értesítő
827-828 oldal*

KÖZSÉGI BIZONYÍTVÁNY

Melynek erejénél fogva alulírott Várpalota /Veszprém megye/ mezőváros elöljárósága által ezennel hitelesen bizonyíttatik, hogy Winkler Márton úr várpalotai róm. katolikus vallású 41 éves nő, okleveles iskolai tanító a várpalotai iparos tanonc iskola igazgatója városunk képviselő testületének határozatából a községi faiskolák kezelésének felügyeletével bízott meg. Hogy arra a kellő szakképzettséget megnyerje s általa a mintegy 10000 lakost számláló, nagyobb részt szegény sorsú földműves néppel – a kipusztított szőlők egy némely részének kárpótlására – a gyümölcsészetet megkedveltessük, nevezett a hirdetett gyümölcsészeti tanfolyamra állami költségen leendő felvételére a Nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. miniszter úr Ő Kegyelmességének alázatos kéréssel melegen ajánljuk. –

Várpalota 1898 február 16

Berky János

Domján Károly

Magyar József

jegyző

pleb. h.

v. bíró

Pecsét: Várpalota mezőváros Bírói Hivatala

DÍJLEVÉL /másolat/

Törzsfizetés	a r.k. hitközség	havonként	1000	Korona-fillér	
Korpótlék	államsegély	-,-	500	-,-	-,-
Tandíjváltás	-,-	-,-	493	-,-	-,-
Ismétlő iskolai tandíj	Vp. község	negyedévenként	157	-,-	50-,-
Szegény gyermekek utáni tandíj	Vp. község	-,-	60	-,-	-,-
Uradalmi járulék	Vp.-i uradalom	évi	42	-,-	-,-
Alapítványi kamatok	Alapítványi hiv. Veszprém és Vp. hitközség	évi	46	-,-	20 -,-
Személyi pótlék	államsegély	havonként	200	-,-	-,-
Gazdasági ism. isk. tandíj	Vp. község	negyedév.	33	-,-	33 -,-
Iskolafűtés átlaga	Vp. r. k. hitközség	havi	300	-,-	-,-
Földmunkaváltás	-,- júniusban	évi	40	-,-	-,-
Szántóföld és rét bérletből		½ éves részl.	403	-,-	42 -,-
11 hold 842 n. öl					
Búza 3HI 60 l	gr. Witzleben uradalom	negyedévenként	51	-,-	52 -,-
Rozs 7HI 40l	gr. Witzleben uradalom	negyedévenként	80	-,-	86 -,-
Tűzifa 16 öl	gróf Witzleben uradalom	negyedévenként	120	-,-	-,-
Tűzifa 8 öl	Vp. község	negyedévenként	56	-,-	-,-
Bor 1HI 20l	gróf Witzleben uradalom	negyedévenként	60	-,-	-,-
Stóla /kántori/	a hívektől	időlegesen	220	-,-	-,-
Szt. János képnél 9 litániáért	gr. Witzl. urad.	negyedévenként	4	-,-	72 -,-
Passió ének betanításáért	r.k. templompénztár	húsvétkor	20	-,-	-,-
Természetbeni lakás			200	-,-	-,-
Kert			-		
			Összesen:	4088 Korona	55fillér

Várpalotán 1911 április 30.

Sárkány István
iskolaszéki jegyző

Dombján Károly
iskolaszéki elnök
plébános

Kránicz Kálmán
püspök megbízásából
egyházmegyei tanfelügyelő

KIMUTATÁS /MÁSOLAT/

a várpalotai róm. kath. fiú-iskolába tényleg bejáró tanulókról a legutóbb lefolyt 10 évben. Winkler Márton tanítót megillető tandíj járulék megjelölésével.

A tényleg iskolába járt tanulók száma		A tényleg iskolázott tanulók utáni tandíj járulék			Jegyzet	
Tanév	Tanulók	2 korona jár. tanuló után	Összeg 4 korona jár. Koronatanuló után	Összeg Korona	Összesen Korona	
1. 1901-1902	184	140	280	44	176	456
2. 1900-1901	201	151	302	50	200	502
3. 1899-1900	189	151	302	38	152	454
4. 1898-1899	190	151	302	39	156	458
5. 1897-1898	178	141	282	37	148	430
6. 1896-1897	188	156	312	32	128	440
7. 1895-1896	189	146	292	43	172	464
8. 1894-1895	188	151	302	37	148	450
9. 1893-1894	184	153	306	31	124	430
10. 1892-1893	175	148	296	27	108	404
Összesen:	1866	1488	2976	378	1512	4488

A 10 évi tandíj összege 4488 Korona, akkor átlag kerek összegben 448 Korona, azaz: Négyszáznegyven nyolc korona

Várpalota, 1902 évi december hó 1-én

Antal Lajos
iskolaszéki jegyző

Dombján Károly
pleb., iskolaszéki elnök és igazgató